

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2024

26.6.2025 - Lucie Šmoldasová | Policie ČR

Výroční zpráva Národní protidrogové centrály, kterou každý rok vydáváme u příležitosti Mezinárodního dne boje proti drogám, shrnuje trendy v oblasti nelegálních návykových látek a doplňuje je statistikami a konkrétními případy z loňského roku.

Drogovému trhu v České republice nadále dominuje pervitin, roste zájem o kokain a jeho dostupnost. Objevují se také nové syntetické drogy, které mohou být levnější a velmi nebezpečnou konkurencí klasických nelegálních návykových látek.

Produkce a prodej drog je rozsáhlejší ve velkých městech, nejvíce omamných a psychotropních látek a trestných činů s nimi spojených je v Praze. Následuje Středočeský, Ústecký, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. Obchodem s drogami jsou tradičně zatíženy příhraniční oblasti v Karlovarském kraji, odkud se drogy vyváží do blízkých německých spolkových zemí.

Drogou, se kterou jsou v České republice dlouhodobě spojena nejzávažnější kriminogenní, zdravotní i sociální rizika, zůstává metamfetamin (pervitin). Převládá výroba takzvanou českou cestou v malých „kuchyňských“ laboratořích s produkcí několika set gramů na jeden výrobní cyklus. Prekurzory, tedy látky pro jeho výrobu, výrobci získávají z léčiv s obsahem pseudoefedrinu dovážených zpravidla ze zahraničí.

Česko je dlouhodobě zdrojem metamfetaminu pro sousední země, na tuzemské nelegální drogové scéně ale také přibývá nepůvodní metamfetamin pašovaný ze zahraničí. Vyrábí se jinou produkční metodou z prekurzoru BMK nebo P2P. Výroba je velkoobjemová v množství desítek kilogramů na jeden výrobní cyklus, prodejní cena je nižší. Nelegální laboratoře využívající tento způsob výroby už se však objevují i v tuzemsku.

Relativně snadno dostupný je v Česku i kokain. Vzhledem k nadprodukci této drogy v zemích Jižní Ameriky ho organizované zločinecké skupiny pašují v tunových množstvích přes velké evropské přístavy, cena se nemění.

MDMA (extáze) je užívána v klubové scéně a v prostředí taneční zábavy, zachycována je také čistá substance určená k dalšímu zpracování do podoby tablet.

V České republice už také byly odhaleny nelegální laboratoře na výrobu syntetických katinonů, například kľefedronu nebo mefedronu, které mohou být levnou konkurencí pervitinu, kokainu nebo extáze. Uživatelsky jsou populární v Polsku, kam také směřují drogy vyráběné v množství stovek kilogramů na území České republiky.

Konopí se pěstuje v menších a středně velkých domácích i venkovních pěstírnách vybavených moderními technologiemi. Na nelegálním trhu je široká nabídka konopných produktů, ale také semisyntetické kanabinoidy s obsahem HHC a dalších látek. Legálně jsou dostupné výrobky z technického konopí s obsahem zakázané látky THC do 1 %. Rostoucí hrozbu představuje vysoce návykový, ale zatím volně prodejný kratom.

S prostředím silových sportů a fitness je spojeno užívání a distribuce anabolik, steroidních látek a látek s hormonálním účinkem. Jejich častým zdrojem je také internet.

Po útlumu produkce opia v Afghánistánu existuje obava ze snížení dostupnosti heroinu v Evropě a jeho nahrazování vysoce rizikovými syntetickými opioidy, jako je například fentanyl nebo nitazeny a řada derivátů těchto látek. Smrtelná dávka může vypadat jako zrnko soli. Nelegální laboratoře na jejich výrobu v České republice zatím odhaleny nebyly a v Evropě jich bylo zaznamenáno jen několik, úmrtí v důsledku užití těchto látek, případně v kombinaci s jinou psychoaktivní látkou, však zaznamenána jsou. Uživatelé si je objednávají ve virtuálním prostředí.

V České republice se v letních měsících setkáváme i s výrobou takzvaného „óčka“ z makoviny. Tato droga uživatelům slouží jako náhražka heroinu.

V souvislosti s výskytem těchto vysoce nebezpečných látek začala Národní protidrogová centrála ve spolupráci s Krajskými ředitelstvími policie ČR detailně sledovat okolnosti jednotlivých případů fatálních i nefatálních intoxikací spojených s nelegálními návykovými látkami. Jedná se o případy, ke kterým byla přivolána policie. Sledování těchto dat policii umožňuje včas reagovat a případně se pokusit zabránit řetězovým předávkováním, jaká byla v minulosti způsobena například heroinem v Praze.

Roste obchod s drogami v online prostředí, využívání sociálních sítí a dalších komunikačních platforem a také platby v kryptoměnách. Časté je kurýrní doručování, využívání zásilkových služeb nebo „mrtvých schránek“.

Šifrované skupiny, které rychle vznikají a zanikají, mají stovky až tisíce členů. Jsou mezi nimi dealeři, uživatelé, ale také podvodníci, kteří ze zájemců o návykové látky vylákají peníze a místo slíbeného kokainu pošlou kofein nebo kreatin, případně vůbec nic.

Při rozkrývání mezinárodních kriminálních skupin obchodujících s nelegálními látkami je pro nás důležitá a nezbytná mezinárodní policejní a justiční spolupráce.

V roce 2024 proběhly významné změny v oblasti legislativy regulující nelegální návykové látky. Vznikly kategorie psychomodulačních látek a zařazených psychoaktivních látek. První jmenovanou kategorii mají tvořit psychoaktivní látky s nízkým zdravotním a sociálním rizikem, do druhé budou zařazeny látky, které se nově vyskytnou na trhu. Tato kategorie má pomoci získat čas k prozkoumání a stanovení míry rizikovitosti nových látek tak, aby byly následně zařazeny mezi návykové (tedy zakázány), nebo psychomodulační (dostupné od 18 let).

V souvislosti s těmito změnami se mění i trestní zákoník. Pro účely trestního řízení je rozšířena definice návykové látky, za kterou jsou nově považovány i psychomodulační a zařazené psychoaktivní látky. Kromě podání alkoholu dítěti je trestné také podání psychomodulačních látek nebo zařazených látek, navíc vznikly nové paragrafy zohledňující neoprávněné nakládání s psychomodulačními látkami a neoprávněnou výrobu a jiné nakládání se zařazenými psychoaktivními látkami. Alkohol spolu s psychomodulačními látkami nově tvoří výjimku z trestného činu šíření toxikomanie.

Na seznamu zařazených psychoaktivních látek je aktuálně zhruba sto třicet látek, včetně semisyntetického kanabinoidu HHC. Tato substance byla na mezinárodní úrovni zakázána a do budoucna se tedy i v České republice počítá s jejím zařazením na seznam návykových látek. Deriváty HHC zatím zůstávají mezi zařazenými psychoaktivními látkami. Diskutuje se o zařazení kratomu a produktů z nízkopotentního konopí mezi psychomodulační látky.

<https://policie.gov.cz/clanek/vyrocní-zpráva-narodní-protidrogové-centrály-za-rok-2024.aspx>